

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Budapesten, a 2010. év november hó 17. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

VÉGZÉST:

A **csalás büntette** miatt **vádlott** ellen indított büntetőügyben a Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság 22.Bf.6479/2008/22. számú végzését **helybenhagyja**.

A végzés ellen további fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS:

A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2007. december 21. napján kelt 1.B.80.193/2005/61. számú ítéletével belga állampolgár vádlottat bűnösnek mondta ki társtettesként, folytatólagosan elkövetett, különösen jelentős hátrányt okozó hűtlen kezelés büntetében és folytatólagosan elkövetett jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntetében. Ezért őt halmazati büntetésül 3 év börtönbüntetésre ítélte.

Rendelkezett a járulékos kérdések, így a kiadatási letartóztatásban és az előzetes fogvatartásban töltött idő szabadságvesztésbe beszámításáról, a 3.000.000 Ft biztosítékról és a bűnügyi költség viseléséről is.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a vádlott védője felmentésért jelentett be fellebbezést.

A Fővárosi Főügyészség a Bfel.5895/2008/1-I. számú átiratában az ítélet helybenhagyását indítványozta.

A másodfokon eljáró Fővárosi Bíróság az IRM Nemzetközi Büntetőjogi Osztály szakmai véleményének beszerzését követően a 2009. október 1. napján kelt 22.Bf.6479/2008/22. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül

helyezte és az eljárást megszüntette. Megállapította, hogy a 3.000.000 Ft biztosíték a vádlottnak visszajár és a felmerült 976.360 Ft bűnügyi költséget az állam viseli.

A másodfokú bíróság végzése ellen az ügyész jelentett be fellebbezést.

Fellebbezése írásbeli indokolásában azzal érvelt, hogy az IRM Nemzetközi Együttműködési Főosztály Nemzetközi Büntetőjogi Osztály tájékoztatását is figyelembe véve aggályos az a megállapítás, hogy azonos tényállás mellett indult az eljárás a két országban, a francia hatóságok rendelkezésére álló tények nem ismertek részleteiben, ezért indokolt az eljárás felfüggesztése és előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.806/2009. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartotta.

A kétszeres eljárás és a kétszeres büntetés tilalmával kapcsolatos védői érvelés és az IRM Nemzetközi Együttműködési Főosztály Nemzetközi Büntetőjogi Osztály által megfogalmazottak ismertetése mellett arra hivatkozott, hogy a tényállásokat összevetve, azok nem fedik egymást teljes mértékben, mert nem egészen azonos a figyelembe vett elkövetési időszak. Ezen túlmenően további vizsgálatot tartott szükségesnek annak eldöntéséhez, hogy a francia hatóságok eljárást megszüntető határozata tekinthető-e „ítélt dolognak”.

E körben kiemelte azt, hogy a rendelkezésre álló, hivatalosan lefordított „kivonat a Párizsi Elsőfokú Bíróság bírósági irodája okiratainak eredeti példányaiból” kitűnik, hogy ott egy igen egyszerű, jelentősebb bizonyítást nélkülöző eljárást folytattak le, melynek keretében a gyanúsítottat „kérdézték meg a tényekről”, majd meghallgatták az ügyvéd magyarázatait és az államügyészség indítványait, ezt követően védőbeszédre és az utolsó szó jogán tett nyilatkozatra került sor.

Az ügy vizsgálóbírója „célszerűségi” büntetőeljárást megszüntető határozatot hozott anélkül, hogy érdemben foglalkozott volna az üggyel, figyelembe véve a felek között létrejött megegyezést. A védelem által becsatolt, a professzor által készített „jogi szakvélemény” szerint azonban a vizsgálóbíró nem jogosult véget vetni az eljárásnak célszerűségi megfontolásból (lsd. 6. oldal).

Ezt követően a bíróság tárgyalta az ügyet. Az irat olyan körülményekre hivatkozik, mely nem valós - lsd. a terheltet anélkül helyezték szabadlábra, hogy ellene eljárás indult volna.

A vizsgálóbíró irodája által hozott permegszüntetési határozat utal arra, hogy a cégeknek a pénz visszaszerzése volt a célja. Az Rt. képviselője tudatta a hatósággal, hogy „elállnak a feljelentéstől, mivel a felek között megegyezés jött létre”.

A határozat tartalmazza azt is, hogy elrendelik „az akta letétbe helyezését a bírósági jegyzőnél, hogy amennyiben újabb terhelő bizonyítékok merülnének fel, elő lehessen venni”.

A Fellebbviteli Főügyészség álláspontja szerint ezek olyan körülmények, melyek megkérdőjelezik azt, hogy a francia eljárásban hozott határozatokat ítélt dolognak lehessen tekinteni.

Utalva a Be.373.§ (1) bekezdés II/e. és I/d. pontjára és arra, hogy a Fővárosi Bíróság törvénysértően szüntette meg az eljárást, a másodfokú bíróság határozatának hatályon kívül helyezését és a bíróság új eljárás - ezen belül az előzetes döntéshozatallal kapcsolatos teendők - lefolytatására utasítását indítványozta.

A nyilvános ülésen a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség képviselője az átiratban írtakat fenntartotta és a másodfokú bíróság határozatának hatályon kívül helyezését indítványozta.

A vádlott védője - fenntartva a másodfokú eljárás során részletesen kifejtett álláspontját - a másodfokú bíróság határozatának helybenhagyására tett indítványt.

Az ítélőtábla mint harmadfokú bíróság a fellebbezéssel megtámadott másodfokú határozatot és az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárást a Be. 387.§-ának (1) és (2) bekezdése alapján bírálta felül.

Ennek során megállapította, hogy helytálló a másodfokú bíróság azon álláspontja, miszerint eljárási szabályt sértett az elsőfokú bíróság, amikor a rendelkezésre álló francia eljárások anyagának, valamint a határozatoknak a vizsgálata nélkül döntött arról, hogy a vádlottal szemben folyamatban lévő eljárás nem ütközik a kétszeres eljárás tilalmába, a francia határozatok nem jogerőre képes ügydöntő határozatok és így nem felelnek meg a Shengeni Végrehajtási egyezményben foglalt feltételeknek.

A másodfokú bíróság megtartva az eljárási szabályokat, helyesen járt el, amikor az elrendelt bizonyítás keretében megkereste az IRM Nemzetközi Együttműködési Főosztály Nemzetközi Büntetőjogi Osztályát és akkor is, amikor az adott tájékoztatást ismertette a Franciaországban folytatott eljárással és a hozott határozatokkal kapcsolatban kiegészítő megállapításokat tett.

Ezen - a harmadfokú bíróság álláspontja szerint a tényállásba tartozó - megállapítások azonban kiegészítésre szorulnak.

Az ítélőtábla az iratok tartalma, a francia hatóságok által megküldött eljárás anyaga és a hozott határozatok alapján a Be. 388.§-ának (2) bekezdésére tekintettel a tényállást az alábbiakkal egészíti ki:

A Holding és az Rt. 2000. június 21. napján a párizsi államügyésznek panaszt nyújtott be, aki nyomozást rendelt el, amelynek folytatásával a Párizsi Rendőrprefektúrát bízta meg. A Párizsi Bűnügyi Rendőrség Gazdasági és Pénzügyi Igazgatóság Vizsgálati Osztálya 2000. szeptember 5. napján meghallgatta tanú1-t és intézkedést tett a vádlott felkutatására. 2000. június 23. napján rendőrségi feljelentést is tett a vádlott ellen.

Az Rt. 2000. június 28. napján tett feljelentést a Fővárosi Főügyészségen a Btk. 317.§ (1) és (6) bekezdés szerinti folytatólagosan, társtettesként különösen nagy értékre elkövetett sikkasztás büntette miatt a vádlott és terhelt1. terhelt2 ellen azért, mert a vádlott 1999. január 1. és 2000. április 30. között magáncélra használta az AMEX hitelkártyát 755.000 USD értékben, valamint a BV nevében kötött fiktív szerződések miatt.

Az államügyész által indított vizsgálat alapján a Párizsi Elsőfokú Bíróság végrehajtó bírójának 2000. december 7. napjára megidézte a Párizsi Elsőfokú Bíróság 12. tanácsa elé a vádlottat, majd 2001-ben és 2002-ben több tárgyalást tűzött ki. A 2002. január 23-ra kitűzött tárgyalásra tanúként idézték tanú1. és további 6 tanút is.

Az eljárás tárgya az volt, hogy a vádlott 1999. január és 2000. április között a társaság képviselőjére és meghatározott céljaira szolgáló, rábízott American Express Hitelkártya felhasználásával a saját céljaira és a Holding, valamint az Rt. társaságok kárára elsikkasztott 755,077 dollár készpénzt.

A Holding és az Rt. 2000. október 25. napján panaszt nyújtott be a vizsgálóbíróhoz, mert a belső vizsgálat feltárta, hogy a vádlott az AMEX kártyát személyes célokra használta 1999. január és 2000. április között, így összesen 755.077,48 USD-t vett fel, valamint a BV nevében kötött fiktív szerződés miatt okirat-hamisításért, hűtlen kezelésért, csalásért és bűnpártolásért.

A Párizsi Elsőfokú Bíróság államügyésze 2001. január 25. napján előzetes vádindítványt nyújtott be csalás, hűtlen kezelés, okirat-hamisítás, hamis okirat felhasználása és gazdasági társaság vezető tisztségviselője visszaélése miatt és felkérte a vizsgálóbírót információgyűjtésre.

A Párizsi elsőfokú Bíróságon a vizsgálóbíró 2226/01/4. szám alatt okirat-hamisítás, hűtlen kezelés, csalás, gazdasági társaság vezető tisztségviselője visszaélés miatt rendelt el vizsgálatot, és az eljárás lefolytatására a Párizsi Rendőrprefektúrát kereste meg. Feladatul adta terhelt2., terhelt1. és a vádlott meghallgatását, a számlák feltérképezését, lefoglalások teljesítését, a Holding könyvelésének lefoglalását 2001. március 14.-i határidővel.

A Hertogenbosch Közigazgatási Bíróság 2001. január 18. napján kelt 59433/K G ZA 00-0983. számú ítéletével a BV-t az Rt. javára 5.112.500 USD és 2000. július 3. napjától kamat megfizetésére kötelezte.

A Den Bosch-i Fellebbviteli Bíróság 2001. november 17-én kelt ítéletével ezt a határozatot megerősítette.

A BV az ítéletet követően az Rt.-nek visszautalt 5.694.420 USD-t és 77.831 EUR-t.

2002. április 24. napján - mivel megállapodás született a vádlott és az Rt. között - az Rt. bejelentette, hogy mindennemű Franciaországban és Magyarországon folyó eljárástól, pertől elállnak.

A Párizsi elsőfokú Bíróság vizsgálóbírója 2002. július 29. napján 2226/04/4. szám alatt megszüntető határozatot hozott.

A Párizsi Elsőfokú Bíróság 12. tanácsa a 2002. december 11-i tárgyaláson úgy vélte, hogy nem köti a vizsgálóbíró határozata, ezért a tárgyalást 2003. március 05-re halasztotta. A 2003. március 05. napján kihirdetett ítéletében azonban megállapította, hogy a vizsgálóbíró döntése valóságos tényálláson nyugszik, további tények nem indokolják a büntetőbíróság eljárásának folytatását.

Az így kiegészített és pontosított tényállás már mentes a Be. 351.§ (2) bekezdésében írt hibáktól és hiányosságoktól, ezért a Be. 388.§ (1) bekezdése értelmében irányadó volt a harmadfokú eljárás során is.

A másodfokú bíróság törvényesen foglalt állást, amikor az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését nem látta indokoltnak és nem tévedett akkor sem, amikor a vizsgálóbíró permegszüntető határozatát és a Párizsi Elsőfokú Bíróság 12. tanácsa ítéletét a kétszeres eljárás tilalmát megalapozó határozatokként fogadta el.

A döntése indokaként a másodfokú határozat 3. és 4. oldalán kifejtetteket az ítélőtábla az alábbiakkal egészíti ki:

A védelem által becsatolt jogi szakvéleményben és a másodfokú bíróság által ismertetett C-187/01. és C-385/01.számú ügy1. és az ügy2. ügyben az Európai Közöségi Bíróság a 2003. február 11-én hozott ítéletében, valamint a C-436/04. számú 2006. március 9-én az ügy3-ban hozott ítéletében elvi éllel fejtette ki az alábbiakat:

A ne bis in idem elve szükségszerűen magába foglalja azt, hogy a tagállamokban létezik egy kölcsönös bizalom egymás büntető igazságszolgáltatási rendszerének irányában és a tagállamok mindegyike elfogadja a másik tagállamban hatályban levő büntetőjog alkalmazását még akkor is, ha saját nemzeti jogának alkalmazása attól különböző eredményre vezetne.

Az ügy1. és ügy2. ügyben a Bíróság leszögezte, hogy az ügyészség határozatai szüntették meg az eljárást. Akikkel szemben ilyen jellegű eljárások miatt az eljárás indításának joga elenyészik, úgy kell tekinteni, mint akiknek az ügyét már „jogerősen elbírálták” még akkor is, ha egyetlen bíróság sem vett részt az eljárásban és az eljárás eredményeként meghozott határozat nem ölti ítélet formáját. A Schengeni Megállapodás végrehajtási egyezménye a ne bis in idem alkalmazásának nem szab semmilyen ilyen típusú eljárási vagy formai feltételt (az ítélet 28-31. pontja).

Az Európai Közöségi Bíróság az ügy3. ügyben a Shengeni Végrehajtási Egyezmény 54. cikkében foglalt „ugyanazon cselekmény” kapcsán azt fejtette ki, hogy az azonos cselekmény nem függ sem az azonos jogtárgy védelemtől, sem az azonos minősítéstől, egyedüli jelentősége „az egymáshoz elválaszthatatlanul kötődő konkrét körülmények együttesének” vagyis a történeti tényállásnak van (ítélet 36. pontja).

A Bíróság azonban meghagyja a tagállami bíróságoknak a döntés lehetőségét, hogy a kérdést mindig aktuálisan, esetről-esetre, a hatáskörrel rendelkező bíróság döntse el, mégpedig megvizsgálva, hogy a történeti tényállás egymáshoz időben, térben és tárgyuk szerint elválaszthatatlanul kötődő cselekmények együttesének minősül-e.

Ezt az ítéletet vette figyelembe az Alkotmánybíróság a 32/2008.(III.12.) AB határozatában, amikor a határozat IX. fejezetében megállapította, hogy az európai büntetőügyi és igazságszolgáltatási együttműködésben kulcselemet képező szabály, az együttműködésben résztvevő másik állam jogrendszerébe vetett bizalom.

A jelen ügyben elsőfokon eljáró bíróság érdemben nem vizsgálta sem a hozott határozatokat, sem a történeti tényállást a fenti szempontból.

Az Alkotmánybíróság a 42/1993.(VI.30.) AB határozatában kifejtette, hogy a büntetőeljárásnak alkotmányos jelentőségű, az állam büntető hatalmának további korlátait kijelölő rendelkezése szerint büntetőeljárást nem lehet indítani, a már megindult eljárást meg kell szüntetni, ha a terhelt cselekményét már jogerősen elbírálták, kivéve a perújítást és a felülvizsgálat esetét. E szabályban a büntetőjogi felelőségre vonásra irányadó, egymással szorosan összefüggő, két garanciális elvből, a „res iudicata”, az egyszer elbírált cselekmény „ítelt” jellegéből, valamint a „ne bis in idem”, az ugyanolyan cselekmény miatti kétszeres eljárás alkotmányos jelentőségű tilalmából következő relatív eljárási akadály fogalmazódik meg.

A Be. 6.§ (3) bekezdésének d) pontja egy tisztán büntetőjogi akadályról, a többszöri eljárás tilalmáról rendelkezik, mely alapelv kiemelkedő jelentőségét mutatja, hogy a nemzetközi egyezmények is deklarálják.

A többszöri eljárás tilalmának vizsgálata során azt kell elemezni, hogy egy jogerős bírósági határozattal elbírált cselekmény (történeti tényállás) és egy újabb eljárásban vád tárgyává tett cselekmény azonos-e vagy eltérő.

Amennyiben a bíróság a vád tárgyává tett és a bűncselekmény egységébe történő cselekményt jogerősen elbírált, határozata a bűncselekmény tekintetében res iudicatum eredményez. A Be. 6.§ (3) bekezdés d) pontjára figyelemmel nincs helye újabb vádemelésnek olyan rész-cselekmény miatt, amely a már elbírált bűncselekmény egységébe tartozik, de nem képezte a jogerős határozatban megállapított tényállás részét. Ez az értelmezés egyaránt érvényes a belső jogban és akkor is, ha a jogerős határozatot másik tagállam igazságügyi hatósága hozta.

A francia igazságügyi rendszerben a vizsgálóbíró a bírósági szervezet része. A meghatározott jelentősebb tárgyi súlyú ügyekben a nyomozást végző rendőrséget irányítja, maga is meghallgatásokat fogantat, majd a vizsgálata eredményeként, döntést hoz arról, hogy a bizonyítékok elegendőek-e az eljárás folytatásához, a vádemeléshez. Abban az esetben, ha a rendelkezésre álló bizonyítékok nem elegendőek, „ordonnance de non-lieu-t”, vagyis eljárást megszüntető határozatot hoz. Határozta ellen az illetékes másodfokú bíróság vádtanácsához nyújtható be fellebbezés.

Jelen ügyben a perorvoslatra jogosultak, köztük az államügyész sem élt a fellebbezés jogával, így a határozat jogerőre emelkedett.

Ezen jogértelmezés és adatok, valamint a kiegészített tényállás alapján megállapítható, hogy a vizsgálóbíró a rendőrséget tanúmeghallgatások fogantatására, könyvelési adatok, számlák lefoglalására utasította, majd a rendelkezésre álló iratokat - köztük jegyzőkönyveket, holland bírósági ítéleteket, az Rt. és a vádlott között létrejött megegyezést - értékelte.

Ezt követően vont arra következtést, hogy senki ellen sem volt „elég terhelő bizonyíték” a feljelentett vétségek elkövetését illetően. Mindezekből pedig egyértelműen megállapítható, hogy a vizsgálóbíró határozata, valamint a vizsgálóbírói határozatot ítélt dolognak tekintő azon elsőfokú bírói határozat, amely a közvádi eljárást azzal szüntette meg, hogy „az abban szereplő tények ügyében már ítélethozatal történt”, jogerős elbírálásnak minősül.

A Legfelsőbb Bíróság 6/2009. Büntető jogegységi határozata szerint amennyiben a bíróság a vád tárgyává tett, természetes egységként értékelendő bűncselekményt jogerősen elbírálta, határozata e bűncselekmény tekintetében res iudicata-át eredményez, és a Be. 6.§ (3) bekezdésének d) pontjára figyelemmel nincs helye újabb vádemelésnek azon rész-cselekmények miatt, amelyek a már elbírált bűncselekményi egységbe tartoznak, azonban nem képezték a jogerős határozat alapjául szolgáló tényállás részét. Perújításnak azonban helye lehet (Be. 408.§ (1) bekezdés a/2. pontja).

Mindezek alapján törvényesen döntött a másodfokú bíróság, amikor határozatában res iudicata-ra hivatkozott és a Be. 6.§ (3) bekezdés d) pontjára figyelemmel az 1995. és 1998. között elkövetett cselekményeket a Btk. 12.§ (2) bekezdése szerinti folytatólagosság törvényi egységébe sorolta.

A Legfelsőbb Bíróság 6/2009.BJE állásfoglalása szerint az ügyészség részéről perújítási indítvány előterjesztésére csak az utóbb felderített rész-cselekmények miatt lett volna törvényes lehetőség. Jelen ügyben az ügyészség előtt valamennyi rész-cselekmény ismert volt, a magyarországi nyomozás is az 1994-2000-ig elkövetett cselekményeket ölelte fel, a vádirat benyújtására pedig még a Franciaországban folyamatban volt eljárás végleges lezárása előtt került sor.

Ezért az ítéletábra a másodfokú bíróság eljárást megszüntető határozatát a Be. 397.§-a alapján helybenhagyta.

Budapest, 2010. év november hó 17. napján

Máziné Dr. Szepesi Erzsébet sk.

a tanács elnöke

Zólyominé dr. Törő Erzsébet sk.

előadó bíró

Dr. Magócsi István sk.

bíró

A Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság 22.Bf.6479/2008/22. számú végzése a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 5.Bhar.308/2009/7. számú határozata folytán 2010. november hó 17. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2010. év november hó 17. napján

Máziné Dr. Szepesi Erzsébet sk.

a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Pécsi Orsolya

bíróági ügyintéző